

Jaunimo problemų sprendimo Vilniaus rajono savivaldybėje 2013–2018 metų plano trumpas pristatymas

Jaunimo problemų sprendimo Vilniaus rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas parengtas įgyvendinant projektą „Integruotos jaunimo politikos plėtra“, finansuojamą pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.1-VRM-07-V „Bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas“. Projektą įgyvendina Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Projekto tikslas – stiprinti valstybinį ir nevyriausybinių sektorių, dirbančių su jaunimu bei kurti, skatinti ir stiprinti bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių formas.

Jaunimo problemų sprendimo Vilniaus rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas skirtas Vilniaus rajono savivaldybės valdžios, verslo ir visuomenės atstovams, formuojantiems jaunimo politiką Vilniaus rajone. Planu siekiama sukurti darnią aplinką ir prielaidas vystyti tęstinę jaunimo politiką, užtikrinant esamų priemonių plėtojimą, kylančių problemų sprendimą, naujų priemonių atsiradimą ir šių priemonių efektyvų veikimą, užtikrinant tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą bei sudarant palankias sąlygas formuotiis jauno žmogaus asmenybei integruojantis į visuomenės gyvenimą.

Dokumentas parengtas atsižvelgiant į ES jaunimo politikos strategijos, Europos jaunimo pakto, Lisabonos strategijos, Europos Komisijos Jaunimo politikos baltosios knygos, Jaunimo politikos pagrindų įstatymo, Nacionalinės jaunimo politikos plėtros programos, Vilniaus rajono savivaldybės plėtros iki 2015 m. strateginio plano ir kitų aktualių teisės aktų nuostatas. Rengiant planą, buvo remtasi Vilniaus rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimu, Jaunimo politikos įgyvendinimo Vilniaus rajono savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaita, Vilniaus rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikta informacija, Vilniaus rajono savivaldybėje suorganizuotų diskusijų su jaunimo organizacijų bei su jaunimu dirbančių organizacijų, savivaldybės ir jai pavaldžių institucijų ir kitais atstovų nuomone. Taip pat, naudotasi Lietuvos statistikos departamento, Juridinių asmenų registro, Vilniaus rajono savivaldybės administracijos ir kitų institucijų statistiniais duomenimis. Situacijos analizei atlikti pasitelkta PEST analizės technika, pateikiant politinių–teisinių, ekonominių, socialinių–kultūrinių bei technologinių veiksnių apžvalgą.

Plane išskirtos šios pagrindinės jaunimo problemos:

- Sunki jaunų žmonių integracija į darbo rinką;
- Neformalaus ugdymo/darbo su jaunimu sistemos paslaugų trūkumas;
- Jaunimo pasyvumas;
- Jaunimo politika neorientuota į jauną žmogų.

Šioms problemoms spręsti siūlomos prioritetinės veiklos kryptys:

- Sklandi jaunų žmonių integracija į darbo rinką;
- Neformalaus ugdymo plėtra;
- Pilietinis aktyvumas ir darbas su jaunimu sistemos plėtra;
- Jaunimo politikos planavimas, įgyvendinimas bei adekvatus finansavimas.

Prioritetinėms kryptims, tikslams ir uždaviniams įgyvendinti pasiūlytas priemonių planas, kuriame pagrindiniais vykdytojais ir partneriais yra pasiūlyti Vilniaus rajono savivaldybės struktūros ir institucijos, savivaldybėje veikiančios institucijos, nevyriausybinių organizacijos, verslo įmonės bei jaunimo organizacijos, struktūros ir neformalios grupės, kurie tiesiogiai ar ne tiesiogiai prisideda prie savivaldybės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo bei plane iškeltų problemų sprendimo.

**Jaunimo problemų sprendimo Vilniaus rajono savivaldybėje 2013–2018 metų plano
Priemonių plano įgyvendinimo gairės**

Priemonė	Įgyvendinimo gairės
1. Tikslas – Sudaryti sąlygas jauniems žmonėms sėkmingai integruotis į darbo rinką, ugdyti profesines bei verslumo kompetencijas.	
1.1. Uždavinys – Teikti jaunimo poreikius atitinkančias informavimo ir konsultavimo paslaugas bei plėsti profesinio orientavimo sistemą.	
1.1.1. Įgyvendinti karjeros planavimo įgūdžių įgijimo programas.	Konsultuojantis su darbo birža, švietimo įstaigomis bei jaunimo organizacijomis parengti programą, kuri įgalintų jaunos žmones pasirinkti profesiją, taip pat suteiktų įgūdžių lengvinančių integraciją į darbo rinką.
1.1.2. Plėsti profesinio taškų tinklo veiklą švietimo įstaigose.	Užtikrinti, jog šie taškai įkurti kiekvienoje mokykloje, taip pat, jau veikiančiuose taškuose išplėsti darbo valandas.
1.2. Uždavinys – Tobulinti ir plėtoti jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemą, užtikrinti informacijos pasiekiamumą jaunimui patogiais kanalais apie egzistuojančias galimybes.	
1.2.1. Atlikti dabar vykdomų informavimo ir konsultavimo paslaugų jauniems žmonėms įvertinimą ir parengti tobulinimo siūlymus.	Savivaldybės mastu įvertinti konsultavimo paslaugas teikiančių institucijų veiklą, parengti pasiūlymus atsižvelgiant į jaunų žmonių poreikius.
1.3. Uždavinys – Įgyvendinti bendradarbiavimą tarp vietos verslo atstovų, siekiant sudaryti sąlygas jauniems žmonėms įgyti darbinės patirties.	
1.3.1. Kasmet rengti jaunimo verslumo konkursus.	Kartu su verslumo skatinimo srityje dirbančiomis organizacijomis, vietos verslininkais bei šioje srityje dirbančiomis institucijomis parengti konkurso nuostatus. Konkurso metu sudaryti sąlygas jauniems žmonėms sąlygas susipažinti su skirtingais reikalavimais bei suteikti žinių apie verslo kūrimą.
1.3.2. Savivaldybės mastu sukurti vietos verslininkų tinklą, galintį konsultuoti ir padėti jaunimui kurti verslą.	Savivaldybės mastu įtraukti vietos verslininkus galinčius neatlygintiniais pagrindais dirbti su jaunais žmonėmis verslumo ugdymo srityje. Tinklo veiklą koordinuoti ir palaikyti iš savivaldybės pusės ar per konkrečius tinklo koordinatorius.
1.3.3. Savivaldybės mastu sukurta programa sudaranti galimybes jauniems žmonėms atlikti praktiką arba stažuotę verslo ar valstybinėse institucijose.	Bendradarbiaujant su darbo birža savivaldybės mastu identifikuoti įmones ir įstaigas, kurios galėtų priimti jaunos žmones trumpalaikėms stažuotėms ar praktikai.
2. Tikslas – Plėtoti jaunimo formalų ugdymą.	
2.1. Uždavinys – Sutvarkyti ir pritaikyti viešųjų erdvių (krepšinio aikštelių, stadionų ir pan.) infrastruktūrą.	
2.1.1. Renovuoti sporto aikšteles.	
2.1.2. Įrengti naujas sporto aikšteles.	Atsižvelgiant į dabartinę infrastruktūrą įrengti naujas sporto aikšteles siekiant sudaryti sąlygas kuo platesniam jaunų žmonių ratui sportuoti.
2.2. Uždavinys – Užtikrinti darbo su jaunimu plėtrą bei įvairių institucijų (mokyklų, kultūros, bendruomenių centrų ir pan.) erdvių atitikimą jaunimo poreikiams ir prieinamumą jaunimui.	
2.2.1. Įvertinti esamą poreikį ir numatyti	Atlikti jaunimo poreikių ir patrauklių erdvių

įstaigas ar vietas, kuriose erdvė būtų pritaikyta jaunų žmonių poreikiams.	analizę. Nustatyti kuriose vietose tikslinga sudaryti sąlygas su jaunimu dirbančioms organizacijoms ir kur jaunimui būtų patrauklu lankytis.
2.2.2. Parengti ir įgyvendinti rekomendacijas dėl įstaigų darbo laiko pritaikymo jaunimo poreikiams.	Pagal atliktą analizę, parengti rekomendacijas, kaip numatyta erdvė gali būti pritaikyta jaunimo poreikiams, įgyvendinti savivaldybės mastu. Svarbu užtikrinti, jog kasmet būtų atliekamas vertinimas dėl rekomendacijų įgyvendinimo.
2.3. Uždavinys – Kelti kompetencijas asmenų, dirbančių su jaunimu kultūros, švietimo, sporto, socialinių reikalų ir kitose įstaigose, suteikiant žinių apie neformalų ugdymą bei darbą su jaunimu.	
2.3.1. Kelti įstaigų (dirbančių su jaunimu) darbuotojų darbo su jaunimu kompetencijas.	Iniciuoti mokymus įstaigų darbuotojams neformalaus ugdymo bei darbo su jaunimu temomis arba stengtis deleguoti savivaldybės įstaigų darbuotojus į kitų institucijų rengiamus mokymus. Savivaldybei rengiant kvalifikacijos kėlimo mokymus pačiai atsižvelgti į Jaunimo reikalų departamento patirtį ir įgyvendintas iniciatyvas rengiant jaunimo darbuotojus.
2.4. Uždavinys – Užtikrinti neformalaus ugdymo programų plėtrą, jų prieinamumą jauniems žmonėms, ypač kaimo vietovėse.	
2.4.1. Įgyvendinti neformalaus ugdymo krepšelio sistemą Vilniaus rajono savivaldybėje.	Remiantis LR Švietimo ir mokslo ministerijos parengtomis gairėmis įgyvendinti neformalaus ugdymo krepšelio sistemą Vilniaus rajono savivaldybėje.
2.4.2. Rengti neformalaus ugdymo veiklas remiančius finansavimo konkursus atvirus jaunimo organizacijoms ir neformalioms grupėms.	Rengti finansavimo konkursus, skirtus neformalaus ugdymo plėtrai bei į esamus finansavimo konkurso nuostatus įtraukti jaunimo organizacijas, kaip galimus pareiškėjus.
2.4.3. Remti jaunimo organizacijų iniciatyvas, kuriuose į organizuotą veiklą įtraukiami socialinę atskirtį (dėl gyvenamosios vietos ar kitų aspektų) patiriantys jaunos žmonės.	Finansiškai ar kitomis priemonėmis remti jaunimo iniciatyvas skatinančias socialinę atskirtį patiriančių jaunų žmonių įtraukimą į aktyvią veiklą.
2.5. Uždavinys – Plėtoti jaunimo atvirų centrų veiklą, taip pat universalių daugiafunkcinių atvirumą jaunimo veikloms.	
2.5.1. Surengti atviro darbo su jaunimui klausimus nagrinėjančią ir atviras erdves, centrus pristatančią konferenciją savivaldybės politikams, administracijos darbuotojams, kitiems suinteresuotiems asmenims.	Bendradarbiaujant su savivaldybėje veikiančiais atvirais jaunimo centrais, sukviesti Savivaldybės tarybos narius, Savivaldybės administracijos darbuotojus bei kitų įstaigų atstovus. Konferencijos metu pristatyti atvirų jaunimo centrų darbo metodus, teikiamą vertę ir kitų savivaldybių gerąją patirtį.
2.5.2. Steigti naujus atvirus jaunimo centrus ir atviras erdves jaunimui.	Perimant Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patirtį steigiant atvirus jaunimo centrus ir atviras erdves jaunimui, parengti ir pradėti įgyvendinti planą šiai sričiai plėtoti.
2.5.3. Parengti gaires daugiafunkciniams centrams dėl atvirumo jaunimo veikloms.	Perimti gerąją Jaunimo reikalų departamento darbo patirtį šioje srityje.

3. Tikslas – Skatinti jaunų žmonių pilietiškumą, aktyvų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime, sveiką gyvenimo būdą.	
3.1. Uždavinys – Skatinti jaunimo dalyvavimą savanoriškoje, kultūrinėje bei tarptautinėje veikloje ir pilietinį aktyvumą.	
3.1.1. Remti jaunimo organizacijų iniciatyvas ir projektus.	Įtraukti savanorystės skatinimą kaip vieną iš dimensijų jau egzistuojančiuose finansavimo konkursuose, taip pat įsteigti naują finansavimo eilutę savanorystės visuomenėje, ypač jaunimo tarpe skatinimui.
3.1.2. Remti savivaldybės teritorijoje vykstančius arba savivaldybės teritorijoje veikiančių organizacijų inicijuojamus jaunimo tarptautinius projektus.	Savivaldybės teritorijoje registruotai ar veikiančiai organizacijai laimėjus tarptautinius finansavimo konkursus, paremti organizaciją papildomo reikalingo finansavimo klausimu.
3.2. Uždavinys – Sudaryti ir įgyvendinti programas skatinančias sporto visiems iniciatyvas.	
3.2.1. Rengti masinius neprofesionalaus sporto renginius.	Bendradarbiaujant su sporto srityje veikiančiomis įstaigomis ir organizacijomis rengti sporto renginius, kuriuose būtų skatinamas sveikas gyvenimo būdas, neprofesionalus sportavimas bei aktyvaus laisvalaikio praleidimas.
3.2.2. Skatinti savivaldybei teritorijoje veikiančias sporto įstaigas ir organizacijas dalį veiklos orientuoti į sporto meistriškumo nesiekiančio jaunimo užimtumą.	Konsultuojantis su sporto srityje veikiančiomis įstaigomis ir organizacijomis parengti sporto visiems programas.
3.3. Uždavinys – Įgyvendinti žalingų įpročių prevencijos programas, skatinti institucijų ir visuomenės bendradarbiavimą šioje srityje.	
3.3.1. Remti jaunimo organizacijų iniciatyvas ir projektus.	Finansiškai ar kitomis priemonėmis remti jaunimo organizacijų iniciatyvas ir projektus.
3.3.2. Finansavimo konkursuose įtraukti nuostatą, suteikiančią daugiau balų teikiant paraiškas bendradarbiaujančioms jaunimo organizacijoms ir valstybinėms institucijoms.	Vykdant finansavimo konkursus, numatyti galimybes vertinimo metu suteikti daugiau balų paraiškoms, kuriose bendradarbiauja jaunimo organizacijos ir valstybinės institucijos.
3.4. Uždavinys – Ieškoti naujų formų jaunimo užimtumui didinti, ypatingą dėmesį skiriant internetinio raštingumo bei verslumo skatinimui.	
3.4.1. Sudaryti sąlygas netradicinių jaunimo užimtumo formų plėtrai savivaldybėje.	Iš jaunimo poreikių analizės identifikuoti netradicinius veiklos būdus, kurie būtų plėtojami savivaldybės mastu (pvz., Parkūras, graffiti piešimas, ilgųjų riedlenčių sportas ir pan.)
3.4.2. Organizuoti internetinio raštingumo konkursus.	Įgyvendinti internetinio raštingumo konkursus, siekiant bendradarbiavimo su kitomis savivaldybėmis. Papildomo finansavimo aplikuoiant į Europos Sąjungos naujo finansavimo etapo programas.
3.5. Uždavinys – Sistemingai atlikti jaunų žmonių poreikių analizę bei atitinkamai įgyvendinti pokyčius jaunimo aktyvumą skatinančiose programose.	
3.5.1. Atlikti kokybinę jaunų žmonių poreikių analizę bei parengti rekomendacijas su jaunimu susijusių programų pokyčiams.	Atlikus analizę (susisteminius esamų analizių iš skirtingų sričių rezultatus) įvertinti kokie pokyčiai turi būti atlikti, siekiant programų efektyviam darbui ir tikslinės auditorijos pasiekiamumui.
3.6. Uždavinys – Tobulinti jaunimo informavimo sistemą.	

3.6.1. Parengti jaunimo informavimo poreikio ir tinkamų kanalų analizę bei pateikti siūlymus jaunimo informavimo sistemai.	Savivaldybės mastu įvertinti informacijos pasiekiamumą jauniems žmonėms, informacijos pateikimo dažnį, identifikuoti jaunimui informaciją teikiančias institucijas bei įvertinti jaunimui patogiausius informacijos pateikimo kanalus. Analizei atlikti siūloma parengti klausimyną ar kelias fokus grupes, stengtis padengti visa savivaldybės teritoriją. Parengti pasiūlymus jaunimo informavimo sistemai.
3.6.2. Parengti jaunimo informavimo sistemą.	Remiantis 3.6.1. priemonėje numatyta analize parengti jaunimo informavimo sistemą.
4. Tikslas – Užtikrinti jaunimo politikos Vilniaus rajono savivaldybėje plėtrą.	
4.1. Uždavinys – Vilniaus rajono lygmeniu priimti jaunimo politikos įgyvendinimui reikalingus dokumentus, įkurti ir palaikyti savivaldybės jaunimo nevyriausybinių organizacijų sąjungos veiklą, palaikyti jaunimo reikalų tarybos veiklą.	
4.1.1. Parengti Vilniaus rajono savivaldybės jaunimo politikos koncepciją, apibrėžiant jaunimo politikos mechanizmus.	Savivaldybės mastu įtraukiant suinteresuotas šalis, parengti ir patvirtinti jaunimo politikos koncepciją, numatant pagrindinius veikėjus, jų funkcijas bei tikslus.
4.1.2. Inicijuoti savivaldybės jaunimo nevyriausybinių organizacijų sąjungos kūrimąsi.	Savivaldybei imtis iniciatoriaus vaidmens sukviečiant jaunimo organizacijas ir fasilituojant procesą, paskatinti savivaldybės teritorijoje veikiančias jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas, neformalias grupes įkurti jaunimo nevyriausybinių jaunimo organizacijų sąjungą.
4.1.3. Skatinti jaunimo reikalų tarybos veiklą savivaldybėje.	Parengus prioritetų sąrašą, organizuoti atvirus JRT posėdžius, į kurių darbotvarkes įtraukti institucijų atstovus bei suinteresuotus asmenis. Siekti posėdžių metu išsiaiškinti esamą situaciją bei parengti rekomendacijas tolimesnėje veikloje nagrinėjamoje srityje.
4.2. Uždavinys – Savivaldybės lygmeniu skirti adekvatų biudžetą strateginiame savivaldybės plėtros plane su jaunimo politika susijusių priemonių ir veiklų įgyvendinimui.	
4.2.1. Didinti skiriamą biudžetą jaunimo iniciatyvoms remti.	Stengtis kasmet padidinti biudžetą jaunimo iniciatyvoms remti.
4.2.2. Sudaryti sąlygas jaunimo organizacijoms ir jaunimo neformalioms grupėms aplikuoti į savivaldybės skiriamas lėšas.	Į finansavimo konkursus įtraukti jaunimo organizacijas ir neformalias grupes kaip galimus pareiškėjus.
4.3. Uždavinys– Įtraukti jaunas žmones į jaunimo politikos planavimą ir įgyvendinimą.	
4.3.1 Organizuoti reguliarius susitikimus jaunimui aktualiomis temomis, siekiant įtraukti jaunas žmones į savivaldybės jaunimo politikos dokumentų rengimą.	Nesant jaunimo nevyriausybinių organizacijų sąjungai ir jaunimo reikalų tarybai, sudėlioti mechanizmą, kaip įtraukti jaunas žmones į sprendimų priėmimą, konsultacijas jaunimui aktualiais klausimais. Organizuoti reguliarius susitikimus tikslinėmis temomis, pvz. Įsidarbinimas, tikslingas laisvalaikis, paslaugos jauniems žmonėms ir pan.
4.3.2. Parengti jaunimo politikos įgyvendinimo Vilniaus rajono savivaldybėje metų veiklos planus.	Įtraukiant su jaunimu dirbančias organizacijas bei įstaigas rengti metų veiklos planus.
4.3.3. Atlikti jaunimo problematikos ir jaunimo	Pagal patvirtintą metodiką atlikti tyrimus.

politikos kokybės vertinimo tyrimus.	
4.3.4. Užtikrinti Jaunimo problemų sprendimo plano tęstinumą.	Parengti jaunimo problemų sprendimo plano įgyvendinimo ataskaitą bei numatyti žingsnius naujo plano 2014-2016 m. rengimui.
4.4. Uždavinys – Gerinti jaunimo ar su jaunimu dirbančių nevyriausybinių organizacijų bei neformalių jaunimo grupių veiklos sąlygas, siekiant jų veiklos kokybės.	
4.4.1. Parengti ir įgyvendinti mokymų ciklą vietos jaunimo organizacijų atstovams aktualiomis temomis.	Organizuoti ar deleguoti į kitų institucijų vykdomus mokymus organizacijų veiklos kokybės temomis, ypač temomis – finansų paieška, narių pritraukimas ir išlaikymas ar pan. temomis. Taip pat į informacinius susitikimus susipažinti su įvairių finansavimo programų reikalavimais.
4.4.2. Parengti ir įgyvendinti rekomendacijas dėl švietimo ir kitų valstybinių (savivaldybės) institucijų atvirumo jaunimo organizacijų ir neformalių jaunimo grupių iniciatyvoms bei veikloms.	Siekti bendro sutarimo su švietimo ir kitomis valstybinėmis (savivaldybės) institucijomis dėl jaunimo organizacijoms prieinamos esančios institucijų infrastruktūros veikloms vystyti, ypač švietimo, sporto bei kultūros srityse.
4.5. Uždavinys – Vilniaus rajono savivaldybėje didinti jaunimo politikos biudžeto eilutę, siekiant skatinti ir remti jaunimo organizacijas bei jaunimo iniciatyvas, taip pat institucinės veiklos programas.	
4.5.1. Sukurti institucinės veiklos rėmimo programą jaunimo ar su jaunimu dirbančioms organizacijoms.	Parengti ir įgyvendinti institucinės veiklos rėmimo programą jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms.
4.5.2. Įvertinti jaunimo politikos įgyvendinimui reikalingų lėšų poreikį ir sudaryti finansavimo ir lėšų pritraukimo planus.	Atlikti analizę, įvertinti veikloms įgyvendinti reikalingų lėšų kiekį, sudaryti planą nurodant turimos išteklius bei galimybes pritraukti ar gauti lėšas iš kitų nacionalinių ar Europinių programų.
4.6. Uždavinys – Aktyvinti jaunimo organizacijas, stiprinti jų veiklą ir skatinti tarpusavio bendradarbiavimą.	
4.6.1. Finansavimo konkursuose įtraukti nuostatą, suteikiančią daugiau balų teikiant paraiškas kelioms bendradarbiaujančioms organizacijoms.	Vykdamas finansavimo konkursus, numatyti galimybes vertinimo metu suteikti daugiau balų paraiškoms, kuriose bendradarbiauja kelios jaunimo ar su jaunimu dirbančios organizacijos.